

Hartelijke groeten uit Lochem (3)

CeesJan Frank

Lochem ontwikkelde zich al aan het einde van de 19de eeuw tot een geliefd vakantieoord. Talloze, vaak welgestelde vakantiegangers brachten hier korte of lange tijd door in een van de vele hotels en pensions. Velen vestigden zich uiteindelijk ook permanent in Lochem, bijvoorbeeld in de riante villa's aan de Nieuweweg en in Berkeloord. Andere nieuwkomers kwamen in eenvoudiger huizen terecht of gingen in de kost bij families, die in tijden van woningschaarste kost en inwoning aanboden.

Het thuisfront werd op de hoogte gehouden van de grote en kleine reisbelevissen of de nieuwe woonplek via ansichtkaarten, die vanaf circa 1900 in groten getale werden gedrukt. In de eerste jaren waren de berichtjes noodgedwongen kort en krachtig. Ze mochten alleen op de fotozijde worden geschreven. Later kwam ook de adreszijde beschikbaar en sindsdien kunnen we getuige zijn van veel kleine en persoonlijke verhalen, die vaak een mooi tijdsbeeld schetsen van de eerste jaren van de 20ste eeuw.

Er moeten vele duizenden van deze kleine historische documentjes bestaan, in archieven, musea, in particuliere collecties of gewoon, bij u thuis. In deze nieuwe serie doet Land van Lochem een greep.

Heeft u een oude ansichtkaart met bijzondere geschreven tekst? Wij zijn erg benieuwd. Misschien verdient uw exemplaar een plekje in deze rubriek.

Aflevering 3:

een kaartje van Cor en Annie aan mevrouw Rasch in Amersfoort
Ansichtkaart "Slaaphuisjes",
poststempel: 15 april 1936. Collectie: C.J. Frank, Nijmegen.
Geadresseerde: Mevrouw Rasch,
Brederolaan 14, Amersfoort.
Barchem, 15-IV-'36

Slaaphuisjes.

*L.H.,
Cors horloge was voor, zoodat we na eerst hard loopen ons konden matigen, toen we op de stationsklok konden kijken. We hadden een prettige reis, van Deventer af met de bus. Eerst werd er theegedronken en daarna maaltijd. We zien hier nogal wat oude bekenden. In Amersft. kwamen we al bij Altena in de trein. De slaaphuisjes zijn erg aardig. We hebben samen een kamer met nogal een breed raam en 2 vaste waschtafels en ieder een één-persoons bed. We komen Vrijdag om 6.02 aan het station, maar haalt U ons niet af. 't zou ook kunnen dat we wat eerder kwamen. Geeft U maar weer een boterhammenmaaltijd met iets warms. Dat is heerlijk en lang zooveel werk niet als een gewone*

warmen maaltijd. We hebben schitterend weer. We konden nu juist fietsen leenen om een keertje te fietsen, Tot Vrijdag. Dikke pakkerds van Cor en Annie.

Cor en Annie verbleven in Barchem in het verenigingscentrum van de Woodbrookers-gemeenschap. De Vereeniging van Woodbrookers was in 1908 opgericht. Het was een voornamelijk protestantse organisatie, die streefde naar het stimuleren van ontmoetingen tussen gelovigen van alle kerkgenootschappen en belijdenissen. Dit gebeurde in de geest van een groep Quakers in het Engelse Woodbrooke (Birmingham).

In het ontmoetingscentrum, het "Woodbrookershuis" in Barchem organiseerde men zomercursus-

sen, congressen en weekendbijeenkomsten om de geïnteresseerden tot elkaar te brengen. In de jaren '20 en '30 werd het gedachtegoed van het "religieuze socialisme" omarmd onder invloed van de bekende dominee W. Banning. Uitgangspunt was om de religie de grondslag te laten worden van het socialisme. In plaats van de klassenstrijd moest het Nederlandse volk een morele

centrale gebouw aanvankelijk nog ontbrak behield men zich in het eerste jaar met een tent en de hulpkeuken onder aan de Kale Berg. De slaaphuisjes werden volgens twee verschillende typen opgezet. Op deze ansichtkaart zijn twee huisjes afgebeeld met ieder zeven tweepersoons slaapkamertjes. Twee andere huisjes bevatten telkens twaalf éénpersoonkamertjes en één

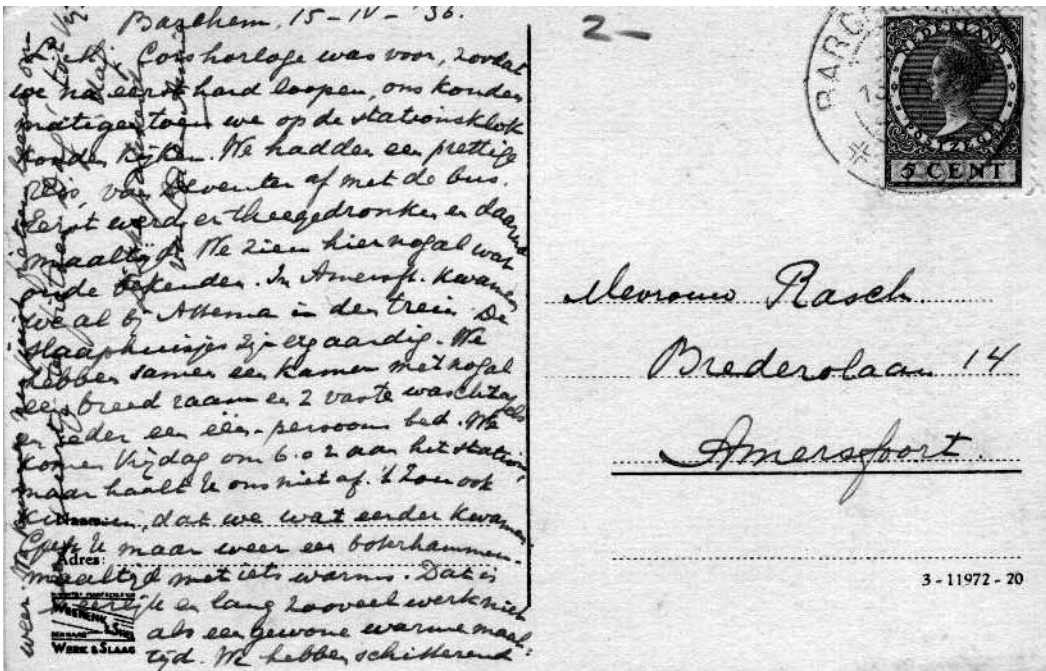
Bronnen:

· J. Lindeboom, Geschiedenis van de Barchem-beweging MCMVIII-MCMLVIII, *Lochem* 1958.

· Y. Segers, Op het kruispunt van oud en nieuw. 1919-1994 Het Gelders Genootschap. 75 jaar op de bres voor de schoonheid van Gelderland, *Den Haag* 1994, p.46-47.

· J.G. Wattjes, "Woodbrookers-gebouw te Barchem, G.J. Postel, Arch. B.N.A.", in: *Het Bouwbedrijf*, 1925, p.222-223.

Reactie op aevering 2
Naar aanleiding van de aflevering 2 in deze serie, in *Land van Lochem*, nummer 3 2002, ontving de redactie een reactie van een van onze leden, mevrouw A. Swart-Jolink. Zij heeft de schrijfster van de in 1921 verstuurde ansichtkaart gekend en heeft jarenlang met haar gecorrespondeerd. Hier volgt een gedeelte van mevrouw Swarts herinneringen:

herbewapening ondergaan om samen een "gezonde, rechtvaardige Nederlandse maatschappij" te bereiken.

In de eerste jaren verbleven de cursisten in hotels en pensions en werd gebruik gemaakt van een in 1913 gebouwd lezingenzaaltje ("de Kapel") op de helling van de Kale Berg.

De Lochemse architect G.J. Postel, overtuigd van de ideeën van de Woodbrookers, ontwierp in 1921 een nieuw verenigingsgebouw, dat in 1923 in Barchem werd gebouwd en in 1924 officieel geopend. Al in 1922 werd een begin gemaakt met de bouw van vier zogenaamde slaaphuisjes. Ze waren bestemd om onderdak te bieden aan 64 cursusbezoekers. Omdat het

tweepersoonskamer. In iedere kamer was een wastafel en een kast aanwezig. De huisjes kregen lage bakstenen gevels en grote schilddaken met rietbedekking, zodat ze zich prachtig voegden in het mooie landschap bij de Kale Berg. Ieder huisje droeg in de voorgevel een embleem van een van de vier evangelisten.

Toen Cor en Annie in Barchem verbleven, was het hoofdgebouw al meer dan tien jaar een feit. Het gebouw met zijn markante rieten kap en grote veranda bevatte onder meer een ruime eet- en conversatiezaal, een bibliotheek, een kantoor, een bad- en douche-ruimtes en een keuken.

"Ze (Jet Bosch) was verre familie van me en vertelde, dat ze hier (in Lochem) enkele maanden als invalkracht op het postkantoor heeft gewerkt, en later in Vorden, Olst en Wijhe. Ze werd vanuit Zwolle uitgezonden en is inderdaad bij de familie Lichtendahl (de weduwe met twee kinderen in de Wilhelminalaan) in de kost geweest. Ze is getrouwd met Jacob Bosch en woonde later in Kortenhoeve. Haar man was timmerman/aannemer".
Jet Bosch is in 1987 overleden op ruim 91-jarige leeftijd. Volgens mevrouw Swart schreef ze tot het laatst toe zonder beven in een prachtig handschrift.

De redactie bedankt mevrouw Swart-Jolink hartelijk voor haar reactie.